Vieno neurono (perceptrono) mokymas sprendžiant klasifikavimo uždavinį

Pijus Petkevičius

2023 m. lapkričio 27 d.

Turinys

1	Įvadas						
	1.1	Tikslas	3				
	1.2	Uždaviniai	3				
	1.3	Sąvokos					
2	Eksperimentų vykdymas						
	2.1	Duomenų paruošimas	3				
		2.1.1 Irisų duomenų aibė	3				
		2.1.2 Krūties vėžio duomenų aibė	4				
	2.2	Duomenų ir aktyvacijos funkcijos grupės	4				
	2.3	Parametrai	4				
	2.4	Mokymo ir testavimo duomenų aibės	5				
3	Pro	ogramos kodas	5				
4	Rez	zultatai	9				
	4.1	Klasifikavimo tikslumas ir santykinė paklaida	ç				
	4.2	Mokymosi greitis	10				
	4.3	Aktyvacijos funkcija					
	4.4						
		4.4.1 Irisų duomenų aibė	13				
		4.4.2 Krūties vėžio duomenų aibė					
5	Těve	ados	10				

1 Įvadas

1.1 Tikslas

Užduoties tikslas – apmokyti vieną neuroną (perceptroną) spręsti dviejų klasių uždavinį, ištestuoti apmokyto neurono klasifikavimo tikslumą ir paklaidą, atlikti tyrimą su dviem duomenų aibėm.

1.2 Uždaviniai

- Parsisiųsti ir paruošti duomenis krūties vėžio ir irisų duomenų aibėms.
- Sukurti programą, kuri įgyvendintų neurono mokymą ir testavimo procesus.
- Ištirti neurono klasifikavimo tikslumo priklausomybę nuo epochų skaičiaus.
- Ištirti, kaip paklaidos reikšmės priklauso nuo epochų skaičiaus.
- Ištirti, kaip klasifikavimo rezultatai priklauso nuo skirtingų mokymosi greičių.
- Ištirti, kaip rezultatai priklauso nuo aktyvacijos funkcijos(slenkstinės, sigmoidinės).
- Rasti tokį mokymosi greitį, epochų skaičių, aktyvacijos funkciją, svorius, kad gauti klasifikacijos rezultatai būtų tiksliausi.

1.3 Sąvokos

- **Epocha** yra dirbtinių neuronų mokymo dalis, kai visas įėjimo vektorių rinkinys pereinamas vieną kartą.
- Iteracija vienas įėjimo vektorių rinkinys pereinamas vieną kartą. vektoriaus apdorojimas.

2 Eksperimentų vykdymas

2.1 Duomenų paruošimas

Iš gautų duomenų buvo pašalinti nereikalingi stulpeliai(Krūties vėžio atveju - ID) pervadinti klasių pavadinimai į 0 arba 1.

2.1.1 Irisų duomenų aibė

Irisų duomenų aibė turi 3 klases: Setosa, Versicolor ir Virginica. Tyrimui buvo panaudoti tik duomenys, turintys Versicolor ir Virginica klases.

Irisų duomenų aibėje:

- 100 įrašų
- 4 požymiai
- Versicolor pervadinta į 0, Virginica 1
- 50 pirmos(1) klasės duomenų
- 50 0 klasės duomenų

2.1.2 Krūties vėžio duomenų aibė

Krūties vėžio duomenų aibėjė:

- 569 įrašai
- 30 požymių
- B(Benign) buvo pervadinta i 0, o M(Malignant) 1
- 357 gerybiniai(B) augliai
- 212 piktybiniai(M) augliai

2.2 Duomenų ir aktyvacijos funkcijos grupės

Eksperimentai buvo vykdomi skirtingoms aktyvacijos funkcijoms ir duomenų aibėms:

- Irisų duomenų aibė, slenkstinė aktyvacijos funkcija
- Irisų duomenų aibė, sigmoidinė aktyvacijos funkcija
- Krūties vėžio duomenų aibė, slenkstinė aktyvacijos funkcija
- Krūties vėžio duomenų aibė, sigmoidinė aktyvacijos funkcija

2.3 Parametrai

- epochų skaičius 40
- mokymosi greitis 0.9
- Paklaidos minimizavimui perceptrono mokymo metu naudojama ADALI-NE mokymo taisyklė.
- Prieš perceptrono mokymą buvo atstiktinai parinktos svorių reikšmės intervale (0; 1).
- Neurono mokymas ir jo testavimas buvo vykdomas 20 kartų, kiekvieną kartą sugeneruojant naujas svorių reikšmes. Rezultatai paskaičiuojami kiekvienos reikšmės(vidurkis, santykinė paklaida) aritmetiniu vidurkiu, kuris pavaizduojamas kiekvienoje lentelėje ir grafikuose.

2.4 Mokymo ir testavimo duomenų aibės

Programoje, prieš pradedant neurono mokymą, duomenų aibės eilutės sumaišomos, kad panašios klasės duomenų eilutės rečiau pasitaikytų. Duomenų aibės padalinamos į treniravimo ir testavimo aibes santykiu 70:30.

3 Programos kodas

```
import random
    # Krūties vėžio duomenų aibės klasės pervadinamos į skaičius, kad
    \rightarrow b\bar{u}ty galima apdoroti M - 1, B - 0,
   # po to duomenys sumaišomi, pirmas stulpelis(Id) išmetamas,
    → klasės reiksmė iškeliama į atskirą masyvą,
   # prie įvesties pridedama 1(poslinkio reikšmę norint traktuoti
    → kaip svorį).
   def prepareBreastCancerData(inputFile: str) -> (np.ndarray,
        [int]):
        outputFile= inputFile.replace('.data', '2.csv')
        with open(inputFile, 'r') as fileInput:
            with open(outputFile, 'w') as file:
                for row in fileInput:
10
                    modifiedString = row.replace('M',
11

    '1').replace('B', '0')

                    file.write(modifiedString)
12
        inputData = readDataFromFile(outputFile, 0)
       np.random.shuffle(inputData)
14
        inputData = np.delete(inputData, 0, axis=1)
15
        output = inputData[:, 0]
        inputData = np.delete(inputData, 0, axis=1)
        inputData = np.concatenate((np.array([1 for _ in
        range(inputData.shape[0])])[:, np.newaxis], inputData)
        \rightarrow axis=1)
       return inputData, output
19
20
    # Irisu duomenų aibėje išmetamos Iris-setosa klasės reikšmės, kad
21
    → būtų galima apdoroti Iris-versicolor, Iris-virginica, kaip 0
       ir 1.
    # po to duomenys sumaišomi, paskutinis stulpelis(klasės reikšmė)
       perkeliama į atskirą masyva) ir išmetama.
   def prepareIrisData(inputFile: str) -> (np.ndarray, [int]):
        outputFile= inputFile.replace('.data', '2.csv')
24
        with open(inputFile, 'r') as fileInput:
            with open(outputFile, 'w') as file:
26
                for row in fileInput:
```

```
if 'Iris-setosa' in row:
28
                        continue
29
                    modifiedString = row.replace('Iris-versicolor',
30
                    → '0').replace('Iris-virginica', '1')
                    file.write(modifiedString)
31
        inputData = readDataFromFile(outputFile, 0)
        np.random.shuffle(inputData)
33
        output = inputData[:, -1]
        inputData = np.delete(inputData, -1, axis=1)
35
        inputData = np.concatenate((np.array([1 for _ in

¬ range(inputData.shape[0])])[:, np.newaxis], inputData)

        \rightarrow axis=1)
       return inputData, output
37
38
    # Paimamos įvesties ir svorių reikšmės, sudauginama i-oji
39
       įvesties reikšmė su i-ojo svorio reikšme ir taip su visomis
        įvesties reikšmėmis, jos susumuojamos ir grąžinama reikšmė
    # (arba qalima panaudoti scaliarinia sandauqa)
40
   def countA(inputValues: [float], weights: [float] ) -> float:
       return np.dot(inputValues, weights)
42
43
    # Apskaičiuojama slenkstinės funkcijos reikšmė
44
   def threshold(x) -> int:
       return 1 if x >= 0 else 0
46
    # Apskaičiuojama sigmoidinės funkcijos reikšmė
48
   def sigmoid(x) -> float:
       return 1 / (1 + np.exp(-x))
50
51
    # Sugeneruojami svoriai intervale [0, 1] su 2 skaičių po kablelio
52
   def generateWeigths(count: int) -> [float]:
        return [ round(random.uniform(0, 1) 2) for _ in range(count)]
54
55
    # Apmokomas neuromas su viena duomenų aibes įvestimi ir išvestimi
   def trainOneIteration(weights: [float], inputRow: [float],
       expectedValue: float, learningRate: float,
       activationFunction: callable) -> [float]:
       y = activationFunction(countA(inputRow, weights))
       error = round(expectedValue) - y
59
       if error != 0:
61
            for i in range(len(weights)):
                weights[i] = weights[i] + learningRate *
63
                   (expectedValue-y) * inputRow[i]
       return weights
64
```

```
# Apmokomas neuromas su viena duomenų aibes įvestimi ir išvestimi
   def trainOneEpoch(weights: [float], input: np.ndarray, output:
        [float], learningRate: float, activationFunction: callable)
       -> [float]:
       for i in range(input.shape[0]):
68
            weights = trainOneIteration(weights, input[i], output[i],
69
            → learningRate, activationFunction)
       return weights
70
71
    # Apmokomas neuromas su viena duomenų aibes įvestimi ir išvestimi
    → epochu karty skaičiy
   def trainModel(weights: [float], input: np.ndarray, output:
73
       [float], learningRate: float, activationFunction: callable,
      epochs: int) -> [float]:
       for _ in range(epochs):
74
            weights = trainOneEpoch(weights, input, output,
75
            → learningRate, activationFunction)
       return weights
76
    # Testuojamas apmokytas modelis su testiniais duomenimis,
       grąžinama tikslumo reikšmė ir paklaida
   def testModel(weights: [float], input: np.ndarray, output:
        [float], activationFunction: callable) -> (float, float): #
       returns accuracy on test data
       countMatches = 0
80
       error = 0.0
81
       for i in range(input.shape[0]):
            predictedOutput = activationFunction(countA(input[i],
83
            \hookrightarrow weights))
            error += pow(predictedOutput - output[i], 2) # E(W) =
            \rightarrow \sum (t - y)^2
            if round(predictedOutput) == output[i]:
85
                countMatches += 1
86
       return countMatches / input.shape[0], error / input.shape[0]
88
    # Apmokomas ir testuojamas modelis su duomenimis iš failo su
    → slenkstine ir sigmoidine funkcijomis
   def runTrainAndTest(fileName: str, prepareData: callable):
        learningPercentace = 0.7
91
        learningRate = 0.9
        epochs = 20
93
        input,output = prepareData(fileName)
        weights = generateWeigths(input.shape[1])
95
        splitPart = round(input.shape[0]*learningPercentace)
       trainInput = input[:splitPart]
97
       trainOutput = output[:splitPart]
```

```
testInput = input[splitPart:]
99
        testOutput = output[splitPart:]
100
101
        print(fileName.replace('.data', ''))
        weights = trainModel(weights, trainInput, trainOutput,
103

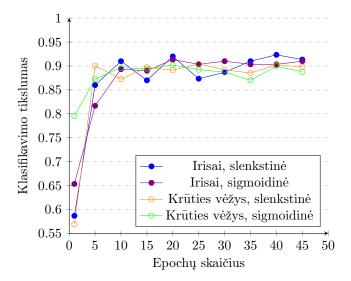
→ learningRate, threshold, epochs)
        accuracy = testModel(weights, testInput, testOutput,
104
         \hookrightarrow threshold)
        print(accuracy)
105
106
        weights = generateWeigths(input.shape[1])
107
        weights = trainModel(weights, trainInput, trainOutput,
108
         → learningRate, sigmoid, epochs)
        accuracy = testModel(weights, testInput, testOutput, sigmoid)
109
        print(accuracy)
110
111
    runTrainAndTest("wdbc.data", prepareBreastCancerData)
112
    runTrainAndTest("iris.data", prepareIrisData)
113
```

4 Rezultatai

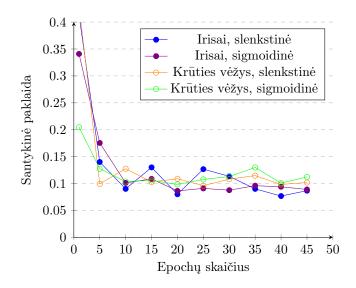
4.1 Klasifikavimo tikslumas ir santykinė paklaida

1 pav. ir 2 pav. galime matyti, kad su krūties vėžio duomenų rinkiniu klasifikavimo tikslumas ir santykinė paklaida beveik nebekinta nuo 10 epochos(oranžinė ir žalia linijos) todėl, kad pasiektume norimą tikslumą su krūties vėžio duomenų aibe, pakanka 10 epochų. Aktyvacijos funkcijos parinkimas beveik neturi įtakos klasifikavimo tikslumui.

Irisų duomenų rinkinio klasifikavimo tikslumas yra tikslesnis su slenkstine aktyvacijos funkcija. Geriausias resultatas yra pasiekiamas 40 epochų metu.

1 pav.: Klasifikavimo tikslumo priklausomybė nuo epochų skaičiaus

2 pav.: Klasifikavimo paklaidos priklausomybė nuo epochų skaičiaus

4.2 Mokymosi greitis

1 lentelėje paryškinti rezultatai yra geriausi tos grupės rezultatai. Su krūties vėžio duomenų rinkiniu, slenkstine funkcija skirtingi mokymosi greičiai daro labai mažus pokyčius, kurie siekia vos 0,005, todėl mokymosi greičio pasirinkimas nedaro didelės įtakos šios grupės klasifikavimo tikslumui ir paklaidai. Tam pačiam duomenų rinkiniui naudojant sigmoidinę funkciją skirtingi mokymosi greičiai gali keisti klasifikavimo tikslumą ir paklaidą iki 0,005, tad pasiekiamas gana mažas skirtumas.

Didžiausi skirtumai tarp mokymosi greičio pasirinkimų pasiekti su irisų duomenų aibe, slenkstine funkcija, kur su $\eta=0.7$ galima gauti iki 0,033 didesnį klasifikavimo tikslumą ir mažesnę paklaidą. Geriausiai šis duomenų rinkinys klasifikuojamas su slenkstine aktyvacijos funkcija, $\eta=0.3$.

1 lentelė: Klasifikavimo tikslumas ir paklaida su skirtingais mokymosi greičiais

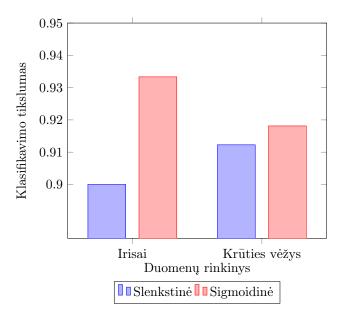
Duomenų	Aktyvacijos	Mokymosi	Klasifikavimo	Santykinė
aibė	funkcija	greitis	tikslumas	paklaida
		0.1	0.8033	0.1967
		0.2	0.89	0.11
	Slenkstinė	0.3	0.9467	0.0533
		0.4	0.91	0.09
sai		0.5	0.8633	0.1367
Irisai		0.6	0.92	0.08
		0.7	0.9	0.1
		0.8	0.93	0.07
		0.9	0.86	0.14
		0.1	0.9267	0.0619
		0.2	0.9233	0.0667
		0.3	0.8967	0.0942
	inė	0.4	0.8733	0.1141
Irisai	Sigmoidinė	0.5	0.9233	0.0721
Iris) H	0.6	0.9067	0.0924
	Sig	0.7	0.9167	0.0797
		0.8	0.87	0.1235
		0.9	0.9	0.0952
		0.1	0.8959	0.1041
	nė	0.2	0.8912	0.1088
δ		0.3	0.8795	0.1205
Krūties vėžys		0.4	0.8795	0.1205
5	Slenkstinė	0.5	0.8953	0.1047
tie	suk	0.6	0.8901	0.1099
rū	Sle	0.7	0.9018	0.0982
\sim		0.8	0.8982	0.1018
		0.9	0.9035	0.0965
		0.1	0.8918	0.1082
		0.2	0.8977	0.1023
Š	Sigmoidinė	0.3	0.9082	0.0918
Krūties vėžys		0.4	0.8784	0.1216
Š		0.5	0.8947	0.1053
tie		0.6	0.9053	0.0947
rū		0.7	0.9012	0.0988
☆		0.8	0.8889	0.1111
		0.9	0.8959	0.1041

4.3 Aktyvacijos funkcija

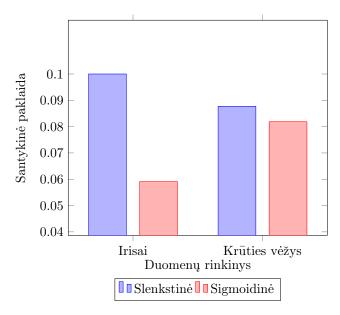
Iš 3 pav. ir 4 pav. galima matyti, kad su krūties vėžio duomenų rinkiniu aktyvacijos funkcijos pasirinkimas nesukuria reikšmingo pokyčio klasifikavimo

tikslumo ir santykinės paklaidos atžvilgiu, su sigmoidine funkcija klasifikavimo tikslumas iki 0,006 didesnis (paklaida iki 0,006 mažesnė).

Irisų duomenų rinkiniui galima pasiekti šiek tiek didesnį (iki 0,033) klasifikavimo tikslumą ir mažesnę paklaidą su sigmoidine aktyvacijos funkcija.

3 pav.: Klasifikavimo tikslumas su skirtingomis aktyvacijos funkcijomis

4 pav.: Santykinė paklaida su skirtingomis aktyvacijos funkcijomis

4.4 Tiksliausi klasifikavimo rezultatai ir mažiausia paklaida

4.4.1 Irisų duomenų aibė

Didžiausią klasifikavimo tikslumą (0.933) ir mažiausią paklaidą (0.066) irisų duomenų rinkinyje galima gauti su tokiais parametrais:

- epochų skaičius 40;
- mokymosi greitis $\eta = 0.3$;
- slenkstine aktyvacijos funkcija;
- svorių rinkiniu $w_0 = -9.5, w_1 = -14.14, w_2 = -7.58, w_3 = 17.27, w_4 = 25.28.$
- 2 lentelėje galima matyti vieną iš bandymų su šiais parametrais, kur buvo priskirta kita klasė nei trokštama 1/10 duomenų (eilutė paryškinta).

lentelė: Irisų duomenų testinės aibės norimos ir gautos klasifikavimo reikšmės

Nr.	Trokštama reikšmė	Gauta reikšmė
1	1	0
2	1	1
3	1	1
4	1	1
5	0	0
6	0	1
7	0	0
8	0	0
9	1	1
10	1	1
11	0	0
12	1	1
13	0	0
14	1	1
15	1	1
16	1	1
17	1	1
18	1	1
19	1	1
20	1	1
21	1	1
22	0	0
23	0	0
24	1	1
25	0	1
26	0	0
27	0	0
28	0	0
29	0	0
30	1	1

4.4.2 Krūties vėžio duomenų aibė

Didžiausią klasifikavimo tikslumą (0,91) ir mažiausią paklaidą (0,088) krūties vėžio duomenų rinkinyje galima gauti su tokiais parametrais:

- epochų skaičius 20;
- mokymosi greitis $\eta = 0.3$;
- sigmoidine aktyvacijos funkcija;

3 lentelėje galima matyti vieną iš bandymų su šiais parametrais, kur buvo priskirta kita klasė nei trokštama 17/171 duomenų (eilutė paryškinta).

lentelė: Krūties vėžio duomenų testinės aibės norimos ir gautos klasifikavimo reikšmės

Nr.	Trokštama reikšmė	Gauta reikšmė
1	1	1
2	1	1
3	1	0
4	0	0
5	0	0
6	0	0
7	1	0
8	0	0
9	0	0
10	0	0
11	1	1
12	0	0
13	0	0
14	0	0
15	0	0
16	0	0
17	0	0
18	1	1
19	0	0
20	0	0
21	1	0
22	1	1
23	0	0
24	0	0
25	0	0
26	1	1
27	1	0
28	0	0
29	0	0
30	0	0
31	1	1
32	0	0
33	0	0
34	0	0
35	0	0
36	0	0
37	1	1
38	0	1
39	1	1
40	0	0
41	1	1
42	0	0

43	1	1
44	0	0
45	1	1
46	0	0
47	0	0
48	1	1
49	1	1
50	1	1
51	1	1
52	1	1
$\bf 53$	1	0
54	0	0
55	1	1
56	0	0
57	0	0
58	0	0
59	1	1
60	1	1
61	0	0
62	1	1
63	0	0
64	0	0
65	0	0
66	0	0
67	1	0
68	1	1
69	0	0
70	0	0
71	0	0
72	0	0
73	0	0
74	1	1
75	0	0
76	1	0
77	0	0
78	1	1
79	1	1
80	1	1
81	0	0
82	0	0
83	1	1
84	0	0
85	1	1
86	1	1
87	0	0
88	1	1
	'	

1 00	1	
89	1	1
90	1	1
91	0	0
92	1	1
93	0	0
94	1	1
95	0	0
96	0	0
97	0	0
98	0	0
99	0	0
100	1	0
101	0	0
102	0	0
103	1	1
104	1	0
105	0	0
106	1	1
107	1	1
108	0	0
109	1	1
110	0	0
111	0	0
	0	0
112		
113	0	0
114	1	1
115	1	0
116	1	1
117	0	0
118	0	0
119	1	1
120	0	0
121	0	0
122	1	1
123	0	0
124	1	0
125	0	0
126	1	1
127	0	0
128	1	1
129	1	1
130	0	0
131	0	0
132	1	1
133	1	1
134	0	0
1	1	ı

135	1	0
136	1	0
137	0	0
138	1	1
139	1	0
140	1	1
141	0	0
142	0	0
143	1	1
144	0	0
145	0	0
146	1	1
147	0	0
148	1	1
149	0	1
150	0	0
151	0	0
152	0	0
153	1	1
154	0	0
155	1	1
156	1	1
157	0	0
158	0	0
159	1	1
160	0	0
161	1	1
162	0	0
163	1	1
164	0	0
165	0	0
166	0	0
167	1	1
168	0	0
169	1	0
170	0	0
171	0	0

5 Išvados

Norint pasiekti geriausius klasifikavimo rezultatus su krūties vėžio duomenimis bei vienu neuronu rekomenduojamas epochų skaičius yra didesnis nei 10, o aktyvacijos funkcijos ir mokymosi greičio parinkimas nesukelia didelių rezultatų pokyčių.

Norint pasiekti geriausius klasifikavimo rezultatus su irisų duomenimis bei vienu neuronu rekomenduojama vykdyti 40 apmokymo epochų, parinkti 0,3 mokymosi greitį ir naudoti slenkstinę aktyvacijos funkciją.